

**Przyznanie prawa wykonywania zawodu
pielęgniarki lub położnej niebędącej
obywatelem jednego z państw członkowskich
Unii Europejskiej, zamierzających wykonywać
zawód na terytorium
Rzeczypospolitej Polskiej
- przewodnik**

Stan prawny: styczeń 2011 r.

Niniejszy dokument ma charakter informacyjny i pomocniczy.

SPIS TREŚCI

I.	Zakres podmiotowy przewodnika	2
II.	Przyznanie prawa wykonywania zawodu cudzoziemcowi posiadającemu zezwolenie na pobyt stały (zezwolenie na osiedlenie się) w Rzeczypospolitej Polskiej	3
1.	Kryteria przyznania prawa wykonywania zawodu	3
2.	Wymagane dokumenty	3
3.	Zezwolenie na pobyt stały	4
4.	Znajomość języka polskiego	5
5.	Zaświadczenie o wykonywaniu zawodu pielęgniarki lub położnej na podstawie przepisów obowiązujących w państwie, w którym dotychczas wykonywał zawód	5
6.	Zaświadczenie odpowiedniego organu państwa, którego jest obywatelem, że nie został pozbawiony prawa wykonywania zawodu lub prawo to nie zostało zawieszona i nie toczy się przeciwko niemu postępowanie w sprawie pozbawienia lub zawieszenia prawa wykonywania zawodu	6
7.	Dyplom ukończenia polskiej szkoły pielęgniarskiej lub odpowiednio polskiej szkoły położnych bądź uzyskany w innym państwie dyplom uznany w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędny, zgodnie z odrębnymi przepisami	6
8.	Pełna zdolność do czynności prawnych	9
9.	Stan zdrowia	9
10.	Staż podyplomowy	9
III.	Przyznanie prawa wykonywania zawodu cudzoziemcowi nieposiadającemu zezwolenia na pobyt stały w Rzeczypospolitej Polskiej - art. 13 ust. 2 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej	10
1.	Zakres podmiotowy	10
2.	Kryteria przyznania prawa wykonywania zawodu na podstawie art. 13 ust. 2	11
IV.	Przyznanie ograniczonego prawa wykonywania zawodu cudzoziemcowi niebędącemu obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej	12
V.	Udzielanie świadczeń zdrowotnych na podstawie art. 14 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej	12
VI.	Uwagi końcowe	13
VII.	Podstawa prawna	13
VIII.	Przydatne linki	13

I. Zakres podmiotowy przewodnika

Niniejszy przewodnik ma zastosowanie jedynie w stosunku do **cudzoziemców niebędących obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej**. Należy przy tym pamiętać, że zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o zawodach pielęgniarstwa i położnej, przez „państwo członkowskie Unii Europejskiej” należy rozumieć również „państwo członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz Konfederację Szwajcarską”.

W myśl art. 3 ust. 4 tejże ustawy, ilekroć mowa jest o obywatelach państw członkowskich Unii Europejskiej”, należy przez to rozumieć również „członków ich rodzin” w rozumieniu ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043 ze zm.) oraz obywateli państw trzecich posiadających zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (t. j. Dz. U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1694 ze zm.).

Osoby, do których ma zastosowanie niniejszy przewodnik, w dalszej części będą określane jako „cudzoziemcy”.

II. Przyznanie prawa wykonywania zawodu cudzoziemcowi posiadającemu zezwolenie na pobyt stały (zezwolenie na osiedlenie się) w Rzeczypospolitej Polskiej

1. Kryteria przyznania prawa wykonywania zawodu

Zgodnie z przepisem art. 13 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 2 pkt 2, 4 i 5 ustawy z dnia 5 lipca 1996 roku o zawodach pielęgniarstwa i położniczym (t. j. Dz. U. z 2001 r. Nr 57, poz. 602 ze zm.), okręgowa rada pielęgniarek i położnych właściwa ze względu na miejsce przyszłego wykonywania zawodu, może przyznać prawo wykonywania zawodu pielęgniarstwa lub położniczego na stałe albo na czas określony cudzoziemcowi, który:

- 1) posiada **zezwolenie na pobyt stały** (obecnie: zezwolenie na osiedlenie się) w Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) włada **językiem polskim w mowie i w piśmie** w zakresie koniecznym do wykonywania zawodu pielęgniarstwa, położniczego,
- 3) przedstawił **zaświadczenie o wykonywaniu zawodu pielęgniarstwa, położniczego** na podstawie przepisów obowiązujących w państwie, w którym dotychczas wykonywał zawód,
- 4) przedstawi zaświadczenie odpowiedniego organu państwa, którego jest obywatelem, że **nie został pozbawiony prawa wykonywania zawodu lub prawo to nie zostało zawieszona i nie toczy się przeciwko niemu postępowanie w sprawie pozbawienia lub zawieszenia prawa wykonywania zawodu**,
- 5) posiada **dyplom** ukończenia polskiej szkoły pielęgniarstwa lub odpowiednio polskiej szkoły położniczego bądź uzyskany w innym państwie dyplom uznany w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędny,
- 6) posiada **pełną zdolność do czynności prawnych**,
- 7) posiada **stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu**,
- 8) odbył **12-miesięczny staż podyplomowy** w zakładzie opieki zdrowotnej.

2. Wymagane dokumenty

Cudzoziemiec zamierzający wykonywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zawód pielęgniarstwa lub położniczego, powinien przedstawić okręgowej radzie pielęgniarek i położnych następujące dokumenty:

- 1) **wniosek** o przyznanie prawa wykonywania zawodu pielęgniarstwa lub położniczego i wpis do rejestru pielęgniarek i położnych,
- 2) kopię **karty pobytu**,
- 3) dokument poświadczający **znajomość języka polskiego** w zakresie koniecznym do wykonywania zawodu pielęgniarstwa lub położniczego,
- 4) **zaświadczenie o wykonywaniu zawodu pielęgniarstwa lub położniczego** na podstawie przepisów obowiązujących w państwie, w którym dotychczas wykonywał zawód,
- 5) zaświadczenie odpowiedniego organu państwa, którego jest obywatelem, że **nie został pozbawiony prawa wykonywania zawodu lub prawo to nie zostało zawieszona i nie toczy się przeciwko niemu postępowanie w sprawie pozbawienia lub zawieszenia prawa wykonywania zawodu**,

- 6) a) **dyplom** ukończenia polskiej szkoły pielęgniarstwa lub odpowiednio polskiej szkoły położnych, bądź
b) uzyskany w innym państwie **dyplom uznany w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędny** wraz z zaświadczeniem o uznaniu dyplomu za równorzędny
- 7) oświadczenie wnioskodawcy o posiadaniu **pełnej zdolności do czynności prawnych**
- 8) **zaświadczenie lekarskie** potwierdzające stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu,
- 9) 2 zdjęcia o wymiarach 24x28 mm.

3. Zezwolenie na pobyt stały

Ustawa o zawodach pielęgniarstwa i położnej posługuje się pojęciem „pobytu stałego”. Instytucja ta przewidziana była w nieobowiązującej już ustawie o cudzoziemcach z 1963 r. Ani kolejna ustawa o cudzoziemcach z 1997 r., ani też obecnie obowiązująca ustawa o cudzoziemcach z 13 czerwca 2003 r. (t. j. Dz. U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1693 ze zm.) terminu tego nie używa. Nie oznacza to jednak, że zniesiona została sama instytucja pobytu stałego.

Ustawa o zawodach pielęgniarstwa i położnej została uchwalona w 1996 r., to jest w czasie, kiedy obowiązywała jeszcze ustawa o cudzoziemcach z 1963 r. Przepis art. 13 ust. 1 pkt 1 nie został następnie zmieniony wraz z uchwaleniem nowych przepisów regulujących materię związaną z cudzoziemcami. Z przepisów przejściowych ustaw z 1997 i z 2003 roku jednoznacznie wynika, że gdy w obowiązujących przepisach jest mowa o zezwoleniu na pobyt stały, należy przez to rozumieć **zezwolenie na osiedlenie się**.

Cudzoziemcowi, który uzyskał zezwolenie na osiedlenie się, wydaje się kartę pobytu, która w okresie jej ważności potwierdza tożsamość cudzoziemca podczas jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz uprawnia, wraz z dokumentem podróży, do wielokrotnego przekraczania granicy bez konieczności uzyskania wizy. Kartę pobytu wydaje się jednak także cudzoziemcowi, który uzyskał zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony albo zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE. Nie powinny powstać wątpliwości, jakie zezwolenie zostało cudzoziemcowi udzielone, bowiem informacja taka jest zamieszczona na karcie pobytu.

Zezwolenie na osiedlenie się jest udzielane na czas nieoznaczony.

Pomimo że art. 13 ust. 1 ustawy o zawodach pielęgniarstwa i położnej przewiduje możliwość przyznania cudzoziemcowi prawa wykonywania zawodu na stałe albo na czas określony, nie ma obecnie faktycznej możliwości przyznania prawa wykonywania zawodu na czas określony. Sytuacja ta wynika z niedostosowania wzoru zaświadczenia o prawie wykonywania zawodu (wzór zaświadczenia stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Zdrowia z 3 listopada 1999 roku w sprawie wzoru zaświadczenia o prawie wykonywania zawodu pielęgniarstwa lub położnej i wzoru zaświadczenia o ograniczonym prawie wykonywania zawodu pielęgniarstwa lub położnej – Dz. U. z 1999 r. Nr 97, poz. 1137) do przepisów ustawy. W zaświadczeniu tym nie ma miejsca na wpisanie terminu, na jaki przyznano prawo wykonywania zawodu, zaś jak stanowi ustawa, zaświadczenie jest wydawane według ustalonego wzoru. Zgodnie z powyższym, cudzoziemcowi posiadającemu zezwolenie na osiedlenie się w Rzeczypospolitej Polskiej, **okręgowa rada pielęgniarstwa i położnych może przyznać prawo wykonywania zawodu jedynie na stałe.**

4. Znajomość języka polskiego

Znajomość języka polskiego jest ważnym elementem wpływającym na pacjenta. Pielęgniarka lub położna, zamierzająca wykonywać zawód na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, musi władać językiem polskim w mowie i w piśmie w zakresie koniecznym do wykonywania zawodu. Szczegółowy zakres znajomości języka polskiego, konieczny do wykonywania zawodu pielęgniarki i położnej w odniesieniu do obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, jest określony w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 30 kwietnia 2004 roku (Dz. U. Nr 104, poz. 1102 ze zm.). Mimo że zakres podmiotowy rozporządzenia jest określony, słusznym wydaje się stosowanie go przez analogię również do cudzoziemców niebędących obywatelami państw członkowskich wymienionych wyżej organizacji. Nie jest tu bowiem istotne obywatelstwo, a zdolność efektywnego porozumiewania się z pacjentami i współpracownikami, zapewniająca możliwość bezpiecznego dla pacjenta wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej.

Nie istnieją przepisy wykonawcze w tym zakresie, jednak najwłaściwsze wydaje się potwierdzenie znajomości języka polskiego za pomocą odpowiedniego dokumentu.

Zgodnie z ustawą z dnia 11 kwietnia 2003 roku o zmianie ustawy o języku polskim (Dz. U. Nr 73, poz. 661), cudzoziemiec otrzymuje urzędowe poświadczenie znajomości języka polskiego po zdaniu egzaminu przed państwową komisją kwalifikacyjną. Więcej informacji na temat poświadczania znajomości języka polskiego można odnaleźć na stronie internetowej Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej oraz na stronie Państwowej Komisji Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego (<http://certyfikatpolski.pl/>).

Znajomość języka polskiego może zostać udowodniona również w inny sposób. Trudno oczekiwać od cudzoziemca, który ukończył w Polsce studia (prowadzone w języku polskim) dodatkowych dokumentów poświadczających znajomość języka polskiego. Każda sprawa powinna być rozpatrzona indywidualnie, zatem jeśli okręgowa rada pielęgniarek i położnych nie ma żadnych wątpliwości w przedmiocie władania przez wnioskodawcę językiem polskim na poziomie niezbędnym do wykonywania zawodu, nie powinna wymagać dokumentów poświadczających ten stan rzeczy. Może więc wystąpić sytuacja, że do potwierdzenia znajomości języka wystarczy pisemne oświadczenie wnioskodawcy. Okręgowa rada pielęgniarek i położnych powinna w tym zakresie pamiętać o swoim ustawowym obowiązku, jakim jest sprawowanie pieczy i nadzoru nad należyтым wykonywaniem zawodu pielęgniarki i położnej.

5. Zaświadczenie o wykonywaniu zawodu pielęgniarki lub położnej na podstawie przepisów obowiązujących w państwie, w którym dotychczas wykonywał zawód

Zaświadczenie powinno być wydane przez właściwe władze państwa, w którym pielęgniarka lub położna wykonywała zawód oraz przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego.

6. Zaświadczenie odpowiedniego organu państwa, którego jest obywatelem, że nie został pozbawiony prawa wykonywania zawodu lub prawo to nie zostało zawieszona i nie toczy się przeciwko niemu postępowanie w sprawie pozbawienia lub zawieszenia prawa wykonywania zawodu

Każdy przypadek powinien być rozpatrzony indywidualnie. Odnośnie przedmiotowego zaświadczenia należy uwzględnić regulacje prawne obowiązujące w państwie, którego wnioskodawca jest obywatelem. W sytuacji, gdy w tym państwie nie funkcjonuje samorząd zawodowy a sprawy związane z odpowiedzialnością zawodową są rozpatrywane przez sądy powszechne, dokumentem właściwym będzie **zaświadczenie o niekaralności**.

Wraz z dokumentem powinno być przedstawione jego tłumaczenie dokonane przez tłumacza przysięgłego. Zaświadczenie powinno być przedstawione w okresie **3 miesięcy od dnia wydania**.

7. Dyplom ukończenia polskiej szkoły pielęgnarskiej lub odpowiednio polskiej szkoły położnych bądź uzyskany w innym państwie dyplom uznany w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędny, zgodnie z odrębnymi przepisami

Aby posługiwać się dyplomem w innym kraju niż kraj jego wydania, należy go poddać procedurze uznania zgodnie z obowiązującymi w danym państwie przepisami. Z powodu dostosowania przepisów polskiego prawa do prawa Unii Europejskiej, w Polsce nie są już uznawane automatycznie dyplomy zagranicznych szkół. W związku z tym, jedynym obecnie trybem uznania dyplomu potwierdzającego posiadanie kwalifikacji, uzyskanego w innym państwie jest **nostryfikacja**.

a) dyplomy ukończenia szkół wyższych

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24 lutego 2006 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą (Dz. U. Nr 37, poz. 255 ze zm.), **nostryfikacji dyplomu ukończenia studiów wyższych dokonuje rada jednostki organizacyjnej uczelni**, uprawnionej do nadawania stopnia doktora określonej dziedziny nauki oraz dyscyplin naukowych odpowiadających kierunkowi studiów wyższych, którego ukończenie potwierdzono dyplomem uzyskanym za granicą. W praktyce będzie to rada wydziału prowadzącego dany kierunek studiów.

Osoba ubiegająca się o nostryfikację dyplomu ukończenia studiów wyższych uzyskanego za granicą, wnosi do wybranej rady wydziału podanie wraz z następującymi załącznikami:

- 1) oryginałem **dyplomu** uzyskanego za granicą;
- 2) kopią **świadczenia szkolnego, świadectwa dojrzałości lub dyplomu ukończenia studiów wyższych**, na podstawie którego kandydat został przyjęty na studia zakończone wydaniem dyplomu uzyskanego za granicą, o uznanie którego się ubiega;
- 3) **życiorysem** w języku polskim;
- 4) **oświadczeniem**, że dyplom uzyskany za granicą nie stanowił dotychczas przedmiotu postępowania nostryfikacyjnego w żadnej polskiej uczelni.

Rada wydziału może zażądać:

- 1) **legalizacji dyplomu**, który ma zostać uznany, przez konsula Rzeczypospolitej Polskiej urzędującego w państwie, w którym został uzyskany dyplom, lub przedstawicielstwo dyplomatyczne lub konsularne państwa, w którego systemie edukacji działa instytucja, która wydała dyplom, z tym zastrzeżeniem, że jeżeli dyplom został wydany przez instytucję działającą w systemie edukacji państwa będącego stroną Konwencji znoszącej wymóg legalizacji zagranicznych dokumentów urzędowych, sporządzonej w Hadze dnia 5 października 1961 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 112, poz. 938 i 939), rada wydziału może zażądać przedstawienia apostille, umieszczonej na oryginale dyplomu albo dołączonej do dokumentu;
- 2) przedstawienia dokumentów stwierdzających **przebieg studiów**, w szczególności indeksu, arkusza ocen, suplementu do dyplomu lub przedstawienia pracy dyplomowej;
- 3) tłumaczenia na język polski dokumentów, o których mowa w pkt 1 i 2, oraz dokumentów stwierdzających przebieg studiów, o których mowa w pkt 2, sporządzonego lub poświadczonego przez właściwego konsula Rzeczypospolitej Polskiej lub przez tłumacza przysięgłego wpisanego na listę tłumaczy przysięgłych prowadzoną przez Ministra Sprawiedliwości.

Postępowanie nostryfikacyjne kończy się uchwałą rady w sprawie:

- 1) uznania dyplomu uzyskanego za granicą za równorzędny z dyplomem ukończenia studiów wyższych uzyskanym w kraju
- 2) odmowy uznania dyplomu uzyskanego za granicą.

Przed podjęciem uchwały w sprawie uznania albo odmowy uznania dyplomu Rada wydziału, w terminie 3 miesięcy od dnia przedstawienia przez kandydata wszystkich niezbędnych dokumentów, może podjąć uchwałę o konieczności zaliczenia przez kandydata zajęć dydaktycznych lub zdania określonych egzaminów. W przypadku podjęcia uchwały o konieczności zaliczenia przez kandydata zajęć dydaktycznych lub zdania określonych egzaminów postępowanie nostryfikacyjne zostaje zakończone w terminie miesiąca od dnia wpływu dokumentów potwierdzających wykonanie tej uchwały.

Od uchwał w sprawie uznania lub odmowy uznania dyplomu uzyskanego za granicą za równorzędny, kandydatowi przysługuje odwołanie do senatu uczelni.

W przypadku podjęcia uchwały o uznaniu dyplomu, jednostka organizacyjna uczelni wydaje kandydatowi zaświadczenie potwierdzające równorzędność dyplomu uzyskanego za granicą z dyplomem ukończenia studiów wyższych uzyskanym w kraju. **Zaświadczenie to należy okazywać łącznie z oryginałem dyplomu uzyskanego za granicą** i w ten sposób należy je przedstawić okręgowej radzie pielęgniarek i położnych.

b) dyplomy ukończenia szkół średnich

W myśl przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 kwietnia 2006 r. (Dz. U. Nr 63, poz. 443), nostryfikacji świadectw uzyskanych za granicą dokonuje **kurator oświaty**, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o nostryfikację, a w przypadku braku takiego miejsca – kurator oświaty właściwy ze względu na siedzibę instytucji, w której osoba zamierza złożyć świadectwo uzyskane za granicą.

Osoba ubiegająca się o nostryfikację świadectwa uzyskanego za granicą składa:

- 1) **wniosek** o przeprowadzenie nostryfikacji
- 2) oryginał **świadcstwa albo jego duplikat** zalegalizowany przez konsula Rzeczypospolitej Polskiej urzędującego w państwie, w którym został wydany dokument, z tym zastrzeżeniem, że jeżeli świadectwo uzyskane za granicą zostało wydane przez instytucję działającą w systemie edukacji państwa będącego stroną Konwencji znoszącej wymóg legalizacji zagranicznych dokumentów urzędowych, sporządzonej w Hadze dnia 5 października 1961 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 112, poz. 938 i 939), osoba ubiegająca się o nostryfikację świadectwa uzyskanego za granicą wraz z wnioskiem o przeprowadzenie nostryfikacji, składa oryginał świadectwa albo jego duplikat albo kopię potwierdzoną notarialnie za zgodność z oryginałem z umieszczoną na dokumencie albo dołączoną apostille. W przypadku złożenia kopii świadectwa potwierdzonej notarialnie za zgodność z oryginałem, należy przedstawić organowi nostryfikacyjnemu do wglądu oryginał świadectwa albo jego duplikat.

Jeżeli instytucja, która wydała świadectwo za granicą, działa w systemie edukacji innego państwa niż to, na którego terytorium prowadzone było kształcenie, osoba ubiegająca się o nostryfikację składa oryginał świadectwa albo jego duplikat, zalegalizowane przez:

- 1) konsula Rzeczypospolitej Polskiej urzędującego w państwie, w którym działa szkoła, albo
- 2) konsula Rzeczypospolitej Polskiej urzędującego w państwie, w którego systemie edukacji działa szkoła, albo
- 3) akredytowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny państwa, w którego systemie edukacji działa szkoła, lub akredytowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny państwa, w którym prowadzone było kształcenie.

Do wniosku należy również dołączyć **dokument przedstawiający przebieg kształcenia**, obejmujący w szczególności wykaz zajęć edukacyjnych ze wskazaniem uzyskanych z nich ocen oraz liczby godzin przeznaczonych na realizację zajęć edukacyjnych.

Jeśli świadectwo, o nostryfikację którego się wnosi, uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe do każdego typu szkół wyższych w państwie, w którego systemie edukacji działa instytucja wydająca świadectwo, nie zawiera adnotacji stwierdzającej to uprawnienie, do wniosku należy dołączyć potwierdzenie tego uprawnienia wydane przez:

- 1) władze oświatowe państwa, w którego systemie edukacji wydano świadectwo, albo
- 2) akredytowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny państwa, w którego systemie edukacji wydano świadectwo, albo
- 3) konsula Rzeczypospolitej Polskiej urzędującego w państwie, w którego systemie edukacji wydano świadectwo.

Dokumenty, **sporządzone w języku obcym**, należy złożyć **wraz z tłumaczeniem na język polski** sporządzonym lub poświadczonym przez:

- 1) tłumacza przysięgłego wpisanego na listę tłumaczy przysięgłych prowadzoną przez Ministra Sprawiedliwości albo
- 2) konsula Rzeczypospolitej Polskiej urzędującego w państwie, w którym został wydany dokument.

Po stwierdzeniu spełnienia przez osobę ubiegającą się o nostryfikację świadectwa uzyskanego za granicą warunków określonych w rozporządzeniu, kurator oświaty wydaje zaświadczenie.

Zaświadczenie jest ważne łącznie z oryginałem świadectwa uzyskanego za granicą albo jego duplikatem i w ten sposób należy je przedstawić okręgowej radzie pielęgniarek i położnych.

8. Pełna zdolność do czynności prawnych

Do udowodnienia pełnej zdolności do czynności prawnych wystarczające jest odpowiednie **oświadczenie wnioskodawcy**.

9. Stan zdrowia

Stan zdrowia wnioskodawcy musi pozwalać na wykonywanie zawodu pielęgniarce lub położnej. Powinien być potwierdzony aktualnym **zaświadczeniem lekarskim wydanym przez polskiego lekarza**.

10. Staż podyplomowy

Cudzoziemiec ubiegający się o prawo wykonywania zawodu pielęgniarce lub położnej, zobowiązany jest do uprzedniego odbycia **12 – miesięcznego stażu podyplomowego w zakładzie opieki zdrowotnej**. Okręgowa rada pielęgniarek i położnych może przyznać cudzoziemcowi niebędącemu obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, **ograniczone prawo wykonywania zawodu na czas odbycia stażu podyplomowego** lub kształcenia podyplomowego, o ile spełnia następujące warunki:

- 1) posiada **dyplom** ukończenia polskiej szkoły pielęgniarce lub odpowiednio polskiej szkoły położnych bądź uzyskany w innym państwie dyplom uznany w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędny
- 2) posiada **pełną zdolność do czynności prawnych**
- 3) posiada **stan zdrowia** pozwalający na wykonywanie zawodu.

Obowiązek odbycia stażu podyplomowego **nie powinien dotyczyć osoby, która ukończyła studia pielęgniarce lub położnicze w Polsce i bezpośrednio po ukończeniu kształcenia** złożyła wniosek o przyznanie prawa wykonywania zawodu.

Uwzględniając fakt ukończenia w Polsce studiów licencjackich na kierunku pielęgniarstwo, przyjąć należy, iż faktycznie wymóg odbycia 12 miesięcznego stażu w zakładzie opieki zdrowotnej został spełniony, ponieważ w myśl art. 7 ust. 4 ustawy o zawodach pielęgniarce i położnej studia licencjackie trwają co najmniej 3 lata oraz obejmują co najmniej 4600 godzin, w tym kształcenie kliniczne stanowi co najmniej jedną drugą wymiaru kształcenia tj. 1,5 roku i 2300 godzin. Fakt ukończenia polskiej uczelni przez cudzoziemca konsumuje ustawowy wymóg odbycia 12 – miesięcznego stażu podyplomowego w zakładzie opieki zdrowotnej, jako że staż ten w żadnym stopniu nie odbiegałby od kształcenia klinicznego odbywanego w trakcie studiów.

Dodać należy ponadto, że absolwenci polskiej szkoły pielęgniarce, posiadający obywatelstwo Polski lub innego państwa Unii Europejskiej, którzy kończyli takie same studia, uprawnieni są do otrzymania prawa wykonywania zawodu pielęgniarce na terenie RP bez

dodatkowego stażu podyplomowego. Należy ponadto zauważyć, że nałożenie na jedną osobę obowiązku odbycia stażu podyplomowego a nienakładanie go na drugą osobę, stanowi formę dyskryminacji, jeśli jedynym czynnikiem wyróżniającym te osoby jest obywatelstwo.

Konstruując przepis art. 13 ust. 1 ustawodawca miał na względzie przede wszystkim konieczność uzupełnienia przez cudzoziemca wiedzy, niezbędnej do wykonywania zawodu w systemie ochrony zdrowia obowiązującym w RP. Dlatego też z wymogu odbycia stażu podyplomowego należy zwolnić jedynie osobę, która bezpośrednio po ukończeniu kształcenia w Polsce złożyła wniosek o przyznanie prawa wykonywania zawodu. Brak elementu bezpośredniości, spowodowany np. powrotem do kraju pochodzenia, powoduje, iż obowiązek odbycia stażu podyplomowego znowu istnieje. Osoba taka powinna mieć możliwość bezpiecznego dla pacjenta przystosowania się do systemu opieki zdrowotnej funkcjonującego w Polsce.

Zakładając nawet, że przy zastosowaniu wprost ww. przepisu każdy cudzoziemiec zostałby skierowany do odbycia 12 – miesięcznego stażu, wówczas program stażu powielałby z pewnością program wynikający z programu kształcenia na poziomie licencyjnym. Zauważyć należy ponadto, że projekt nowej ustawy o zawodach pielęgniarstwa i położnej (druk sejmowy nr 3355) przewiduje w art. 44 ust. 2, iż w przypadku ukończenia przez cudzoziemca polskiej szkoły pielęgniarstwa, nie ma obowiązku odbycia 12 miesięcznego stażu w zakładzie opieki zdrowotnej.

Każda sprawa powinna być rozpatrywana indywidualnie, z uwzględnieniem aspektów prawnych i faktycznych. Okręgowa rada pielęgniarstwa i położnych, podejmując decyzję, w kwestii obowiązku odbycia stażu podyplomowego powinna mieć na uwadze, iż do jej zadań należy sprawowanie pieczy i nadzoru nad należytym wykonywaniem zawodu pielęgniarstwa i położnej.

III. Przyznanie prawa wykonywania zawodu cudzoziemcowi nieposiadającemu zezwolenia na pobyt stały w Rzeczypospolitej Polskiej - art. 13 ust. 2 ustawy o zawodach pielęgniarstwa i położnej

1. Zakres podmiotowy

Na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy o zawodach pielęgniarstwa i położnej, okręgowa rada pielęgniarstwa i położnych może przyznać prawo wykonywania zawodu cudzoziemcowi posiadającemu zezwolenie na osiedlenie się (dawne zezwolenie na pobyt stały). Na podstawie art. 13 ust. 2, prawo wykonywania zawodu może być przyznane cudzoziemcowi, któremu przysługuje prawo pobytu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, wynikające z innego tytułu niż zezwolenie na osiedlenie się. Należy jednak pamiętać, że nie dotyczy to obywateli państw członkowskich UE (w tym rezydentów długoterminowych WE). Przyznanie prawa wykonywania zawodu na podstawie art. 13 ust. 2 będzie więc dotyczyć głównie **cudzoziemców, którym udzielono zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.**

2. Kryteria przyznania prawa wykonywania zawodu na podstawie art. 13 ust. 2.

Przepis art. 13 ust. 2 ustawy o zawodach pielęgniarstwa i położnictwa stanowi, iż okręgowa rada pielęgniarstwa i położnictwa może przyznać prawo wykonywania zawodu osobie **nieposiadającej zezwolenia na pobyt stały** w Rzeczypospolitej Polskiej, o ile spełnia ona następujące warunki:

- 1) włada **językiem polskim w mowie i w piśmie** w zakresie koniecznym do wykonywania zawodu pielęgniarstwa lub położnictwa,
- 2) przedstawi **zaświadczenie o wykonywaniu zawodu pielęgniarstwa lub położnictwa** na podstawie przepisów obowiązujących w państwie, w którym dotychczas wykonywała zawód,
- 3) przedstawi zaświadczenie odpowiedniego organu państwa, którego jest obywatelem, że **nie został pozbawiony prawa wykonywania zawodu lub prawo to nie zostało zawieszona i nie toczy się przeciwko niemu postępowanie w sprawie pozbawienia lub zawieszenia prawa wykonywania zawodu.**

Przepis ten jest sformułowany wadliwie. Nie wydaje się, aby mogło w nim chodzić o uproszczoną procedurę, o możliwość przyznania prawa wykonywania zawodu osobie, która spełnia tylko trzy wymienione wyżej warunki. Wadliwość przepisu wynika z przeoczenia art. 13 ust. 2 podczas nowelizacji art. 13 ust. 1 w 2001 r. W ten sposób, przepis, który odwoływał się do wszystkich wymogów z art. 13 ust. 1 z wyjątkiem „zezwolenia na pobyt stały” nie odwołuje się obecnie do tych wymogów. Nie oznacza to jednak, że ich spełnienie nie jest konieczne. Z przyznania prawa wykonywania zawodu na podstawie art. 13 ust. 2 będą mogli skorzystać głównie cudzoziemcy posiadający **zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony** (pobyt czasowy). Zezwolenie takie daje daleko mniejsze uprawnienia, niż zezwolenie na osiedlenie się. Nie wydaje się zatem, aby wolą ustawodawcy było tak radykalne uproszczenie procedury przyznawania prawa wykonywania zawodu. Wbrew dosłownemu brzmieniu przepisu, nie można uznać określonych w nim wymagań za wystarczające. Okręgowa rada pielęgniarstwa i położnictwa, jako organ samorządu, jest zobowiązana do sprawowania pieczy i nadzoru nad należyтым wykonywaniem zawodu pielęgniarstwa i położnictwa (art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 19 kwietnia 1991 roku o samorządzie pielęgniarstwa i położnictwa – Dz. U. Nr 41, poz. 178 ze zm.). Użyte przez ustawodawcę sformułowanie „może przyznać” świadczy o tym, że decyzja w tym zakresie zależy od okręgowej rady. Trudno jednak dopuścić możliwość przyznania prawa do wykonywania zawodu osobie, której stan zdrowia na to nie pozwala, albo osobie, która nie posiada dyplomu ukończenia szkoły pielęgniarstwa.

Ze względu na dobro pacjenta przepis ten należy interpretować w ten sposób, że umożliwia on dopuszczenie do zawodu pielęgniarstwa lub położnictwa cudzoziemca nie posiadającego zezwolenia na osiedlenie się, który spełnia wszystkie warunki określone w art. 13 ust. 1. Cudzoziemiec ubiegający się o przyznanie mu prawa wykonywania zawodu musi zatem spełniać następujące warunki:

- 1) posiada **zezwolenie na pobyt stały** w Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) włada **językiem polskim w mowie i piśmie** w zakresie koniecznym do wykonywania zawodu pielęgniarstwa, położnictwa,

- 3) przedstawił **zaświadczenie o wykonywaniu zawodu pielęgniarki, położnej** na podstawie przepisów obowiązujących w państwie, w którym dotychczas wykonywał zawód,
- 4) przedstawi zaświadczenie odpowiedniego organu państwa, którego jest obywatelem, **że nie został pozbawiony prawa wykonywania zawodu lub prawo to nie zostało zawieszono i nie toczy się przeciwko niemu postępowanie w sprawie pozbawienia lub zawieszenia prawa wykonywania zawodu,**
- 5) posiada **dyplom** ukończenia polskiej szkoły pielęgniarskiej lub odpowiednio polskiej szkoły położnych bądź uzyskany w innym państwie dyplom uznany w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędny, zgodnie z odrębnymi przepisami,
- 6) posiada **pełną zdolność do czynności prawnych,**
- 7) posiada **stan zdrowia** pozwalający na wykonywanie zawodu,
- 8) odbył **12-miesięczny staż podyplomowy** w zakładzie opieki zdrowotnej.

Z powyższych względów, procedura przyznania prawa wykonywania zawodu cudzoziemcowi nieposiadającemu zezwolenia na pobyt stały, powinna być przeprowadzona w sposób analogiczny jak ten dotyczący cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt stały.

IV. Przyznanie ograniczonego prawa wykonywania zawodu cudzoziemcowi niebędącemu obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej

W myśl art. 13 ust. 3 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej, okręgowa rada pielęgniarek i położnych może przyznać **ograniczone prawo wykonywania zawodu na czas odbycia stażu podyplomowego** lub kształcenia podyplomowego cudzoziemcowi niebędącemu obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, który:

- 1) posiada **dyplom** ukończenia polskiej szkoły pielęgniarskiej lub odpowiednio polskiej szkoły położnych bądź uzyskany w innym państwie dyplom uznany w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędny, zgodnie z odrębnymi przepisami
- 2) posiada **pełną zdolność do czynności prawnych,**
- 3) posiada **stan zdrowia** pozwalający na wykonywanie zawodu.

V. Udzielanie świadczeń zdrowotnych na podstawie art. 14 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej

Zgodnie z art. 14 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej, pielęgniarka lub położna o **odpowiednio wysokich kwalifikacjach**, nieposiadająca prawa wykonywania zawodu w Rzeczypospolitej Polskiej, ale posiadająca to prawo w innym państwie, może brać udział w naradzie pielęgniarskiej oraz udzielać świadczeń wymienionych w art. 4 lub 5 ustawy, których potrzeba wynika z narady, jeżeli została zaproszona przez:

- 1) szpitale lub medyczne instytuty naukowo-badawcze
- 2) Naczelną Radę Pielęgniarek i Położnych lub właściwą okręgową radę pielęgniarek i położnych.

VI. Uwagi końcowe

Zgodnie z przepisem art. 13 ustawy o zawodach pielęgniarstwa i położniczej, przyznanie prawa wykonywania zawodu cudzoziemcom odbywa się na zasadzie uznaniowości. Świadczy o tym jednoznacznie zwrot „może przyznać”. Wszelkie rozstrzygnięcia w przedmiocie przyznania lub odmowy przyznania prawa wykonywania zawodu powinny uwzględniać jednostkową sytuację faktyczną i prawną wnioskodawcy. Okręgowa rada pielęgniarstwa i położniczych, podejmując decyzję, powinna mieć przede wszystkim na uwadze jedno z podstawowych zadań samorządu pielęgniarstwa i położniczych, jakim jest sprawowanie pieczy i nadzoru nad należytym wykonywaniem zawodu pielęgniarstwa i położniczej.

VII. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarstwa i położniczej (t. j. Dz. U. z 2001 r., Nr 57, poz. 602 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 19 kwietnia 1991 r. o samorządzie pielęgniarstwa i położniczych (Dz. U. Nr 41, poz. 178 ze zm.)
3. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (t. j. Dz. U. z 2006 r., Nr 234, poz. 1694 ze zm.)
4. Ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. Nr 90, poz. 999 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o zmianie ustawy o języku polskim (Dz. U. Nr 73, poz. 661)
6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu znajomości języka polskiego, koniecznego do wykonywania zawodu pielęgniarstwa, położniczej przez obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej (Dz. U. Nr 104, poz. 1102 ze zm.)
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24 lutego 2006 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą (Dz. U. Nr 37, poz. 255, ze zm.)
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą (Dz. U. z 2006 r. Nr 63, poz. 443).

VIII. Przydatne linki

www.buwiwm.edu.pl

www.mz.gov.pl

certyfikatpolski.pl